

HET GEESTELIJK GEBRUIKEN VAN GEESTELIJKE EN PSYCHISCHE ACHTERGRONDEN

30 mei 1958

Goedenavond vrienden.

Allereerst moet ik u erop wijzen, dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn. Om te voorkomen, dat wij een deel van de avond aan politiek moeten wijden: wij zijn op de hoogte van de overwinning van de VVD en haar achtergronden. Wij weten ook omtrent de crisis in Frankrijk. Het volgens ons noodzakelijke commentaar hieromtrent kunt u in de prognose over 1958 vinden.

Het onderwerp van deze avond heb ik genoemd: "Het geestelijk gebruiken van geestelijke en psychische achtergronden".

Dit is uitdrukkelijk niet een gebruiksaanwijzing die dus zonder verder begrip kan worden opgevolgd. Wel wil ik trachten in dit betoog aan te tonen, dat vele van de ongeziene of geestelijke krachten van de mens, evenals zijn psychische eigenschappen, gebruikt kunnen worden om zijn streefdoelen op aarde sneller en eenvoudiger mogelijk te maken. Bovendien vindt hij hierin veelal een mogelijkheid tot het verwerven van kennis en bewustzijn voor de geest die op andere wijze dan een actief gebruiken van voornoemde kwaliteiten veel meer tijd en moeite zouden vragen. De basis ligt als volgt: Op het ogenblik, dat men op aarde incarneert, bestaat men uit stof en geest. De geest heeft een eigen bewustzijn, dat van het bewustzijn van de stof uitdrukkelijk te onderscheiden is. Men kan zeggen, dat de geest vanuit haar eigen standpunt, haar bestaan niet voert in, doch slechts naast en met het stoffelijke. Dit brengt grote voordelen met zich mee voor haar, daar het stoffelijke bestaan sterk geconditioneerd is.

In de eerste plaats kennen wij in de stof al de wetten van de erfelijkheid, die al door Mendel zo uitnemend werden uitgedrukt. De chromosomen bepalen door hun ligging en samenstellingen een zeer groot deel van de celvorming, plus de interne secreties, en daarmee ook karaktereigenschappen. Dit impliceert, dat u op aarde komt in een vorm, die niet geheel uw eigen keuze is en door u niet geheel veranderd kan worden, daar zij al voor haar grondeigenschappen geheel vaststaat. Vooral de karaktereigenschappen die in de stof worden bepaald door werkingen van interne secreties, plus de wijze van zenuwreacties, zijn voor het aardse bestaan nogal belangrijk. Zij bepalen onze eerste, vaak instinctieve reactie op de wereld. Daarmee bepalen zij echter ook de indrukken, die wij uit de wereld zullen verwerven voor een groot deel. De geest heeft geheel geen belang in de verwerking van stoffelijke waarden. Verloving en huwelijk, wetgeving, rijkdom en armoede e.d. laten haar geheel koud. Haar enige doel bij het leven op aarde is het opdoen van een zeker bewustzijn. Dit betekent, dat zij daardoor haar begrippen en aanvaarding van het Zijn zozeer uit kan breiden, dat zij in haar eigen toestand een grotere wereld kan beleven. Het zal duidelijk zijn, dat in vele gevallen de stoffelijke impulsen gelijk gericht zullen zijn met die van de geest. De geest kiest al incarnerende immers een omgeving, waarin de door haar begeerde belevingen en eigenschappen reeds tot uiting komen. Toch zal dit niet altijd het geval kunnen zijn op voor de geest bevredigende wijze, vooral waar wij bv. ook de genetische terugval kennen, die zich uit in een reversie van het type van een kind tot een type, dat in de familie thans niet meer voorkomt. Een absolute zekerheid omtrent het bestaan van eenheid tussen geestelijke behoeften en stoffelijk streven bestaat niet. Een tijdelijke eenheid tussen geestelijk streven en stoffelijk werken kan dus slechts onder voorbehoud worden gesteld en aanvaard.

In de tweede plaats wordt de mens ook door zijn omgeving lichamelijk sterk geconditioneerd. Dat begint al vroeg. In de prenatale, vóór de geboorte liggende periode van het stoffelijk bestaan, wordt de mens o.a. gedeeltelijk door de emoties van de moeder geconditioneerd. Tijdens het wordingsproces zal het groeiende lichaamje bovendien zeer gevoelig zijn voor sterke hormoonafscheidingsen, adrenalinafscheidingsen, etc. Deze kunnen zelfs voorgoed in het groeiende lichaamje hun sporen achterlaten. Dergelijke reacties worden ook opgewekt door sterke drank, prikkelende spijsen, verdovende middelen, en dergelijke. Is het kind eenmaal geboren, dan zal het zich al in de eerste plaats moeten gaan wennen aan de regelmaat van een wereld, die niet helemaal rekening kan houden met alle wensen van de pasgeborene. Hierdoor

ontstaat een gevoel van frustratie, veelal tot uiting komende in een ernstig pogen de volwassene te overheersen. Angsten zowel als begeerten, die in deze periode ontstaan, zijn over het algemeen sterk bepalend voor het gehele verdere leven.

Nu komt de periode van de z.g. opvoeding: "Dit mag wel, dit mag niet. Geef het mooie handje. Schrijf rechts! Enz. enz." Dit beïnvloedt niet alleen de wijze van wereldbeschouwing en aanvaarding, maar daarnaast ook wel degelijk de lichamelijke ontwikkeling. Het feit, dat u rechts bent en niet dubbelhandig, is meestal het gevolg van een lange opvoeding in deze richting. Zelfs indien u in uw jeugd nog duidelijk dubbelhandig bent, zal men u trachten te ontwikkelen tot een rechtshandige. Kan men zich daaraan niet aanpassen, dan zal de afwijking van het normale veelal een enigszins smartelijke ervaring betekenen.

Dan komt de jonge mens in contact met de maatschappij. Die maatschappij tracht zich, ondanks alle persoonlijke bewustwordingen, vindingen en begeerten zo onveranderd mogelijk te handhaven. Het gevolg is, dat zij steeds weer met u, uw verlangens, uw moeilijkheden, weinig of geen rekening zal houden. Men dwingt u, u aan te passen bij de tendensen en regels van de maatschappij, onverschillig of deze beter dan wel slechter zijn dan de door u als redelijk erkende regels en tendensen. Dit betekent dus weederom een verdere beperking van de uitingsvrijheid en mogelijkheid in de stof. Voor de geest betekent dit vaak een noodzaak, om steeds meer tegen de stof te gaan strijden. Is de stof nu geheel niet op de hoogte van geestelijke mogelijkheden en kan de geest zich niet aan de stof kenbaar maken, dan kan een innerlijke verdeeldheid ontstaan, die voor beide delen van de persoonlijkheid grote moeilijkheden baart.

Hiermede heb ik u dan in het kort aangeduid, waar de oorzaak ligt van de vele problemen waarmee wij vaak te worstelen hebben. Stof en geest kunnen dus in streven tegengesteld zijn, maar de mens kan alleen tot een harmonisch leven komen, wanneer hij deze beide bestrevingen tot een eenheid weet te herleiden. Alles, wat je doet en bereikt op de wereld is grotendeels van deze eenheid of harmonie afhankelijk. Nu is een zekere eenzijdigheid van streven een denken voor een bereiken in de stof praktisch altijd noodzakelijk. Aan de andere kant is een veelzijdigheid van beleven noodzakelijk, om de behoefte tot ervaren, die voor de geest blijft bestaan, te kunnen bevredigen. Wij zullen dus - om een harmonie te vinden - gebruik moeten maken van alle stoffelijke kwaliteiten zoverre zij ons werkelijke vrede geven. Daarbij geldt dan: onze geest zal zich niet bekommeren om stoffelijke normen, wel om belevingen. Elke beleving, die oneerlijk is, of als niet geoorloofd wordt ervaren, moet dus vermeden worden, wil zij geen strijdpunt tussen stof en geest gaan betekenen.

Dit klinkt zeer eenvoudig en begrijpelijk. Een werkelijk toepassen hiervan betekent voor u echter in uw leven heel wat beperkingen, die niet in wetten of regels van goed gedrag worden geëist. Aan de andere kant laat het u echter ook soms enige vrijheid, waar algemeen aanvaarde regels zich tegen een bepaalde beleving schijnen te verzetten, of deze als dwaas veroordelen.

De mens moet in de eerste plaats zorgen in zich harmonisch te zijn. Dit kan slechts, indien hij niet tegen zijn innerlijk weten in handelt. Nu komt er een ogenblik, dat u zich af gaat vragen: "is het nu goed, of fout, wat ik doe", zonder een antwoord te weten. Dan wordt het tijd, dat wij de geest aan het woord laten. Want de geest is belangrijker dan de stof. De tijd van de stof is snel voorbij. Wat haar vandaag nog begeerlijk lijkt, is misschien morgen een bron van afschuw. Daarom moeten wij ons wel steeds blijven baseren op de geest met haar meer eeuwige waarden. Om gebruik te maken van haar krachten, mogen wij dan een dergelijke toestand niet verder bewust overdenken. Misschien lijkt dit wat vreemd, maar het heeft een reden. Op het ogenblik, dat u een bewust overdenken van het probleem terzijde stelt, zullen de gedachteprocessen in het onderbewustzijn doorgaan. Het beeld en probleem blijft dus wel stoffelijk in u uitgedrukt, hoofdzakelijk in bepaalde delen van de hersenschors. De geest echter, die, zolang u bewust zich instelt op de wereld en u onbewust met uw problemen bezig houdt, niet tot uw wezen door kan dringen, kan nu de situatie leren kennen en haar indrukken aan de stof geven. Wanneer u rustig een ogenblikje diep ademhaalt en desnoods denkt aan de afspraak van morgen, of het menu van gisteren, dat zo smakelijk was uitgevallen, dan krijgt u in deze pauze van nadenken een nieuwe visie. Die wordt onderbewust in het lichaam uitgedrukt. Komen wij dan na ongeveer één uur tot een hernieuwd beschouwen van het probleem, dan blijkt, dat wij een andere visie hebben gekregen. Wij zien andere mogelijkheden. Vaak lijkt het ons, of ook het probleem verschoven is. Het vinden van een oplossing is dan meestal niet zo moeilijk meer. Op die manier kunnen wij dus vele problemen op een prettige wijze oplossen. Tenminste, zover zij in ons zelf bestaan. Bestaan zij echter in een medemens, dan is het lastiger. Je kunt je nu

eenmaal nooit geheel in de toestand van een andere mens verplaatsen. Probeert u zich maar eens te verplaatsen in de moraal en het gedachteleven van een Papoea. Ik denk dat, zelfs bij een kennen, het u toch moeilijk zal vallen u in die gedachtenprocessen te verplaatsen. U zult altijd weer onmiddellijk uw eigen oordeel met het probleem van anderen verbinden.

Er bestaat nog wel een andere weg dan alleen maar de rede om tot een benadering van een dergelijk probleem te komen. Wanneer je een mens bezieet, met een mens kennis maakt, dan rijzen er bepaalde emoties in je. Deze hoeven wel niet sterk te zijn, maar het is een gevoelswaardering. Dat gevoel zal vaak redelijk niet aanvaardbaar zijn, want volgens stoffelijke normen hebt u meestal geheel geen reden om zo over iemand te denken. Geestelijk gezien hebt u echter hiermee uw verhouding tot die mens bepaald. U mag nooit stellen dat de ander u tegemoet moet komen. Wel kunt u, aan de hand van de in u levende gevoelens bepalen, of en in hoeverre en in welke richting het voor u aanvaardbaar is de ander tegemoet te treden. Blijkt, dat er een zekere afkeer in u bestaat, dan is een zo groot mogelijke neutraliteit gewenst. In andere gevallen zal de wijze van benadering, die door het aanvoelen bepaald wordt, u ook tonen, hoe en in hoeverre u de problemen van - of door een ander ontstaan - op kunt lossen.

Bij een overdenken van grotere problemen, die van de kosmos bv., kunnen wij van onze geest als leidraad gebruik maken. Daarbij moeten wij ons het volgende aanwennen. In de eerste plaats, leer het probleem te omschrijven. Niets is gewichtiger dan een probleem voor jezelf zo kort en duidelijk mogelijk te kunnen formuleren. Stel uw probleem of vraag niet te algemeen. Op de vraag: "Is er een God?" zijn zoveel antwoorden mogelijk, dat hun veelheid verwarrend zal werken. Stel eerder uitvoerig bijvoorbeeld: er is zoveel wreedheid in de wereld, ik zie zoveel dingen, die mij tegen de borst stuiten, kan er wel een God bestaan die dit toelaat of goedkeurt? Beter nog: Kan er een God zijn, die dit of dat goedkeurt? Hebt u het probleem gesteld, tracht u dan zo goed mogelijk te ontspannen. Zendt de gedachte a.h.w. uit naar een andere sfeer, uzelf binnen het redelijke gebied daarvan ontdoende. U zult zien, dat u na enige tijd het antwoord krijgt. Dit antwoord leeft in uzelf. Het staat in direct verband met uw leven in ongeziene sferen en werelden. Wanneer een mens bidt, smeekt, of vraagt, onverschillig, of dit gericht wordt tot een persoonlijke God, dan wel vaag weg in de ruimte wordt geworpen, zal hij daardoor een innerlijke verandering ondergaan. Ik zou dan willen stellen: op het ogenblik, dat ons verlangen zich richt naar andere en hogere sferen, zullen wij met die sferen ook in contact staan. Hoe vager ons denken is, hoe minder mogelijkheid er bestaat, dat de gedachten die uit die sfeer tot ons komen, ook voor ons redelijk begrijpelijk en verstaanbaar zijn. Hoe duidelijker en scherper ons eigen denken, hoe intenser ons beleven zal zijn en hoe zuiverder dit beleven weer in de stof tot erkenning en omschrijving kan komen.

Het is echter nooit goed ons bij een bede etc. slechts tot één bepaalde persoon te richten. Blijf je je steeds weer tot een bepaalde persoon in de geest richten, dan krijgt die bede de belangrijkheid van een fanmail voor een soort geestelijke filmster. Natuurlijk, wij kunnen allen tezamen steeds weer gaan mompelen? Heilige zus of zo, help ons... Maar daar komen wij in de praktijk niet veel verder mee. Wanneer u hulp nodig hebt, terwijl u niet weet, hoe en door wie deze het meest juist gegeven kan worden, dan zult u onwillekeurig geestelijk uw noden adverteren. Misschien laat het u zelfs door een soort geestelijke radio omroepen. Op het ogenblik, dat u een innerlijk verlangen bespeurt en dit wilt richten op een andere wereld, terwijl u het gelijktijdig intens doorleeft, dan is de uitwerking voor de sfeer, waarin oplossing mogelijk is, alsof u luidkeels door een scheepstrompet tot alleen daar aanwezigen staat te roepen: help mij, dit is mijn probleem... Dan komen er vanzelf vrijwilligers die trachten u te helpen... U hebt dus uit het geheel juist die krachten kunnen activeren, die passen voor probleem, omdat zij over de capaciteiten beschikken en u kunnen waarnemen en begrijpen. Daardoor zullen juist zij u de meest afdoende hulp kunnen geven. Dit alles klinkt misschien wel heel simpel. Maar onthoudt, dat de mens aan deze dingen een zeer groot deel van zijn innerlijke vrede kan danken. Het gaat er niet om, hoeveel sferen er nu eigenlijk zijn en hoe u zich tot deze bepaalde gebieden richten kunt. Het zij u voldoende te weten, dat een gedachte, naar een dergelijk gebied uitgezonden, te allen tijde zal beantwoord worden.

Een volgend punt brengt ons tot een eigenaardige vaststelling. Wij moeten in een zekere mate geloven, willen wij in staat zijn enig nut te trekken uit de krachten en het bewustzijn, die andere werelden en sferen ons kunnen geven. Dit geldt niet alleen in de stof, maar praktisch overal. Ik zal trachten u het "waarom" duidelijk te maken. Wanneer u niet gelooft, of niet wenst te geloven, dan bouwt u een afweer rond uzelf op. Wanneer u iets niet wilt zien, dan ziet u het

meestal ook niet. Wanneer u bang bent een bepaalde herinnering te herbeleven, dan zal deze herinnering in een psychisch blok voor uw herinneren verborgen blijven. Wanneer u niet gelooft en toch wilt aanroepen, dan bouwt u rondom u een dergelijke barricade van ongevoeligheid op, waardoor u de ontvangen krachten van u afwijst. Geloof is niet zozeer noodzakelijk, omdat het een formulering is van je eigen denken en leven. Het is belangrijk, omdat het de mogelijkheid inhoudt te aanvaarden, wat u door hogere krachten gegeven wordt. Nu is het natuurlijk onzinnig om alles zo maar te geloven. Het geloof van een mens moet wel degelijk gedefinieerd en beperkt zijn. Het mag desnoods vaag zijn, maar de mens moet toch binnen dit concept de wereld en de verhouding, waarin hij tot die wereld staat, kunnen omschrijven. Daarom lijkt het mij verstandig te stellen, dat wij slechts daar een beroep zullen mogen doen op God of andere krachten, waar wij ook overtuigd zijn, dat die krachten ons inderdaad kunnen helpen. Juist bij het zich aan deze voorwaarde houden, blijkt dat geen enkel gebed onverhoord, geen enkele vraag onbeantwoord zal blijven.

Naast deze, meer met de geest verband houdende punten, zijn er nog opmerkingen te maken over de kracht van de psyche als geheel. In de stellingen van de psychologie kennen wij ook nog een algemeen of bovenbewustzijn. Dit omvat, zo zegt men, het denken van alle mensen, misschien zelfs gedurende alle tijden. In ieder geval zijn daarin behouden de kennis die op het ogenblik in de wereld paraat is en wat thans in de wereld plaats vindt. Mogelijk bovendien wat in de wereld zoeven plaats heeft gevonden, dan wel binnenkort plaats zal vinden.

Dit bovenbewustzijn maakt ook een deel van uw wezen uit. Of u het wilt of niet, u wordt ook in deze zin door uw omgeving beïnvloed. Deze beïnvloeding heeft haar weerslag in uw daden en gedrag. Soms is de invloed van dit bovenbewustzijn zelfs een tijdlang boven alle rede beslissend over uw handelen en denken. Om dit nu te kunnen gebruiken in ons dagelijks leven moeten wij leren onze gevoelens kenbaar in ons op te laten komen. U zit bijvoorbeeld met een vraag. Deze kan van materiële geaardheid zijn, mathematisch of op het gebied van de muziek. Zij mag eveneens behoren tot het terrein van de esoterie. Deze vraag moet beantwoord worden. Zij kan binnen het totale weten van de wereld van u beantwoord worden. Alleen u, deze enkele persoon, weet dit antwoord niet. Dan zegt u rustig: ik denk hier eens rustig over na.

U omschrijft zo nauwkeurig mogelijk uw probleem en legt het opnieuw zoals in de andere door mij genoemde gevallen, terzijde. Wanneer nu de eerste flits van denken in u opkomt, pakt u een potlood en schrijft deze inval neer. Dit doet u vele malen misschien, want u zult over dit ene probleem meerdere ideeën krijgen. Deze dingen zijn mogelijke oplossingen die ofwel stammen uit het eigen onderbewustzijn, dit is zeker mogelijk, dan wel uit het bovenbewustzijn, welke mogelijkheid tenminste even groot, misschien groter is.

Op dergelijke wijze kunnen bepaalde voorgevoelens ontstaan. Ook deze moet u opschrijven. Wanneer het even kan legt u deze aantekeningen en het probleem voor een dag naast u neer. De volgende dag gaat u de notities na. Daarbij beschouwt u nu redelijk uw probleem. Dan zal u blijken dat de aantekeningen weliswaar niet de oplossing zelf inhouden, maar wel degelijk de weg om tot een oplossing te komen aangeven. Het volgen van de zo gegeven leidraad leidt dan in het algemeen ook tot een bevredigende oplossing van praktisch alle problemen. Neem nu bijvoorbeeld dat u iets wil weten over de nabije toekomst. Stelt u zich de situatie voor. Denk mijnentwege aan de Gaulle, Eisenhower of aan Oom Piet uit Amerika. Stelt u zich de persoon voor. Overdenk alles wat u van hem weet. Stel daarna de vraag, hoe dit of dat verder zal gaan. Je krijgt denkbeelden, ingevingen. Soms zijn dit de vreemdste die je je maar voor kunt stellen. Stel dat de vraag is: hoe zal het oom Piet vergaan. De eerste gedachte lijkt wel een grap. Hij zit op een dak wolken te krabben. Schrijf dit op. Denk vooral niet dat dit alleen maar waanzin hoeft te zijn. Uiteindelijk hebben wij hier te maken met associatieve beelden - door een samenvloeien van ontvangen indrukken en in het Ik bestaande beelden ontstaan - die geen absolute werkelijkheid uit kunnen drukken. Er komen natuurlijk meer beelden. Zonder te weten waarom rijmt u opeens: Dat valt mee, om drie drinkt oom Piet een kopje thee. Opschrijven, ook al lijkt het onzin. U hebt namelijk veel kans dat, wanneer u schrijft: "Oom, hebt u rond de zoveelste op een wolkenkrabber thee gedronken?" deze oom u terug zal schrijven, "Hoe weet jij dat? Ik had gasten en heb met hen op de daktuin van een wolkenkrabber thee gedronken."

Uit de schijnbare onzin van verschillende beelden kan door de rede wel degelijk een beeld worden gevonden, dat zin heeft. Een omzetting in redelijke termen maakt het ons dan vaak mogelijk te weten, wat zich ongeveer af gaat spelen, dan wel heeft afgespeeld. U denkt weer aan oom Piet en krijgt de gedachte: hé, die maakt een ongeluk mee... Even later komt de

gedachte: die krijgt een klap op zijn kop... Het lijkt allemaal onzin. Het kan natuurlijk, maar ja, toch opschrijven. Even later denkt u: oom Piet heeft waarschijnlijk wel een mooie auto... Later komt de gedachte: zou hij die wagen in de stad wel gebruiken? Neem nu alle opgeschreven gedachten na enige tijd door en ontleed ze. Dan komt u tot het volgende beeld: Oom Piet schijnt een ongelukje te treffen. Daarbij komt het hoofd waarschijnlijk in gevaar. Dit hangt samen met een auto, zeer waarschijnlijk aan het verkeer in de stad gekoppeld. Dan zou men dus aan Oom Piet kunnen schrijven: waarde oom, in de komende dagen moet u voorzichtig zijn wanneer u in een auto zit, vooral in de stad, want er dreigt u een ongeval, waarbij uw hoofd wel eens beschadigd zou kunnen worden.

Om dus deze ingevingen te kunnen gebruiken, moet je de onsamenhangende gedachtenflitsen in het meest logische verband samen weten te brengen. Zelfs dan is deze ervaring niet een beeld van absolute zekerheid, maar een omschrijving van een zeer grote mogelijkheid. Dit laatste houdt in, dat de mogelijkheid tot verwerkelijking 9 op 10 is. In de omschreven impulsen werd de ernst van het ongeval verder niet aangeduid. Oom Piet kan dus over een kei rijden en door het hobbelen zijn hoofd stoten, maar hij kan ook een groter ongeval meemaken, waarbij hij een schedelbasisfractuur oploopt. Veelal is de ernst echter aan de hand van de impressies ook wel enigszins vast te stellen. Op vooromschreven wijze kunnen wij dus bepaalde impulsen uit het bovenbewustzijn halen en daarmee ons eigen weten aanmerkelijk vergroten, dan wel enige voorkennis verwerven. Maar dit kunnen wij alleen bereiken, wanneer wij ook werkelijk leren de vraag na stelling terzijde te leggen en gebruik te maken van de plotseling opkomende ingevingen. Het is echter noodzakelijk na enige tijd deze ingevingen aan een volkomen redelijke beschouwing te onderwerpen.

In de psyche zelf rust nog een realiteit, die wij vaak zullen kunnen gebruiken, de gewoonte om bepaalde beelden met anderen te vergelijken en te verknopen. Je ziet bv. iemand lopen en voor je het weet denk je opeens: Die loopt net als een eend, of een geit. Hoe komt men aan dat beeld? Waarom juist de vergelijking met een eend, een geit, een slang, waarom doet de een je denken aan een luxe rijtuig en de volgende aan een voddekar? Dit zijn meestal impulsen, die in een gelijkenis worden uitgedrukt. Het beeld is dus a.h.w. een uitdrukking van onbewuste waarnemingen, plus een aftasten van bepaalde geestelijke waarden. Dit laatste kan soms lopen tot boven het mentale gebied toe. De consequentie zal u duidelijk zijn: dit beeld is zeker niet zonder waarde. Wanneer wij de persoon benaderen, kunnen wij juist dit beeld gebruiken om ons beter en scherper op die persoon in te stellen. Wanneer je een mens kunt benaderen in overeenstemming met zijn eigen wezen, zul je die mens kunnen begrijpen en je zult van die mens praktisch alles gedaan kunnen krijgen. Wanneer je deze methode weet te gebruiken, zul je zelfs van de grootste gierigaard een gulden los kunnen krijgen zonder te zeggen waarvoor. De wijze, waarop je je medemens weet te benaderen, is wel heel erg belangrijk. Dit bepaalt niet alleen, hoe je in de wereld vooruit zult kunnen komen, maar ook hoe je zelf die wereld zult beleven. Hoe meer je die wereld kunt zien en beleven als een eenheid, hoe meer deze wereld voor jou ook een bevestiging zal zijn van het goede, het Lichte, hoe meer je dus ook geestelijk zult kunnen gewinnen in positieve zin. Het is dan ook wel belangrijk voor ons te leren, hoe wij deze eerste impulsen voor een benadering kunnen gebruiken. Natuurlijk zult u de eerste keren de plank heus wel eens misslaan. U probeert dan nog teveel een redelijke begrip aan dit aanvoelen te paren. Wanneer u echter geleerd hebt de impulsen zonder meer te aanvaarden, zult u bemerken, dat zij de menselijke verhoudingen juist doen zien en daardoor de onderlinge verhoudingen zeer ten goede komen. Dit begrip maakt het u mogelijk, u op de meest juiste wijze in de wereld te bewegen. Wij allen weten, dat de wijze, waarop je je in het leven leert bewegen, bepalend kan zijn voor de waarde, die dit leven geestelijk voor jou heeft. Verwar echter nooit de impuls met een redelijk benaderen van de medemens. Dit laatste zal altijd noodzakelijk zijn. In de keuze van meerdere redelijke mogelijkheden zullen wij ons echter door de impuls altijd laten leiden.

Vraag: Zit er meer achter de zogenaamde stille tijd van de Oxford-beweging, dan ik indertijd vermoedde?

Antwoord: Ongetwijfeld. De wijze, waarop van die stille tijd door sommigen gebruik werd gemaakt, was niet altijd even goed. Het feit blijft, dat in de Oxford-beweging, als in vele andere religieuze en esoterische groeperingen, deze stilte en het aan invallen gehoorzamen, of op basis daarvan besluiten nemen, toch wel algemeen optreedt en resultaten af kan werpen.

Voorbeeld: In verschillende zogenaamde loges van de VS is het de gewoonte de problemen te bespreken zonder enige orde of samenhang. Alle gestelde problemen staan vast. Alle invallen worden genoteerd. Iedereen zal terug mogen komen op elk aangesneden onderwerp, ook wanneer dit reeds uit de discussie verdwenen was. Zij kunnen ernstig of zot zijn. Niemand zal daaraan enige aanstoot nemen. Deze schijnbaar doelloze conversatie heeft het doel, de plotselinge gedachteflitsen, ideeën en fantasieën, van alle aanwezigen naar voren te brengen. Eerst op een volgende bijeenkomst, waarbij de opmerkingen dan uit verslagen zijn samen getrokken, gaat men dezelfde problemen zakelijk bespreken. Het blijkt dat daardoor deze loges - die, zoals je weet ook in het openbare leven soms een zeer belangrijke rol kunnen spelen - meer kunnen bereiken en doen, dan anders mogelijk zou zijn. In Engeland maken bepaalde jeugdbewegingen van deze procedure een beperkt gebruik. Vreemd genoeg vooral veel i.v.m. financiële zorgen. Op het ogenblik, dat de zorgen te groot dreigen te worden, komt men samen en gaat daar gewoon over praten. Elke inval wordt genoteerd. Dergelijke samenspraken geven vaak aanleiding tot originele plannen van actie, die vele zorgen helpen opheffen.

Voorbeeld: Er was in de VS een kleine universiteit. Het ellendige was, dat men zeer veel aanvragen kreeg van minder vermogende leerlingen - en die men af moest wijzen - niet aan kon nemen. Het aantal leerlingen bleef dus eigenlijk te klein, een voortzetting van de scholing op meer moderne wijze werd daardoor onmogelijk. De school heeft een religieuze grondslag.

Na gebed vond een bespreking als vooromschreven plaats. Onder meer maakte iemand de opmerking, dat zij eigenlijk zouden moeten werken als een fabriek. Een tweede, betoogde de noodzaak de studenten de gelegenheid te verschaffen om hun eigen studiekosten, althans gedeeltelijk, te verdienen. Een derde merkte op, dat alleen een te werkstellen bij de universiteit de zekerheid zou geven, dat de studie onder het werk niet te veel zou lijden. Deze flitsen, plus vele andere, gaven een inzicht in de noodzaken en mogelijkheden, zoals die in de gedachten van het docentenkorps leefden. Het gevolg is, dat deze universiteit nu een groot aantal leerlingen telt, o.m. een eigen fabriek die kantoormeubelen exploiteert, een bekende borstelmakerij, een wasserij en gaarkeuken, waarmee men de gehele stad en omgeving kan bedienen. Daardoor kunnen op deze universiteit niet alleen meer vakken onderwezen worden door betere leerkrachten, maar vindt bovendien een zeer groot percentage armere leerlingen de mogelijkheid, door eigen arbeid de kosten van een hogere schoolopleiding te dragen.

Deze confessionele universiteit behoort thans tot de belangrijkste, dank zij deze invallen. De mogelijkheden van een periode van stilte, gevolgd door een opnemen van invallen, kan dus wel degelijk grote resultaten hebben. De hoofdzaak is hierbij wel de bezinning van de mens en het opnemen van de flitsen, die hem een ogenblik bereiken. Onmiddellijke vastlegging is hierbij wel noodzakelijk, daar anders een deel van de werkelijke betekenis en inhoud al heel snel verloren gaat. Bij een scherp doorvoeren van dit principe - zoals in de Oxfordgroep is gebeurd - wordt een dergelijke methode van werken op de duur tot een dagelijkse tijd voor contemplatie en meditatie. Vaak worden daarbij de gedachten van vele mensen tezamen aan het werk gezet om zo een bepaald doel te kunnen bereiken. Het is begrijpelijk, dat ook voor niet deelhebbers aan dergelijke grote meditatieën waarden worden geschapen, die hen kunnen bewegen een doel te helpen verwerkelijken.

Vraag: Het samengaan van stoffelijk bewustzijn en geest is toch het doel van de inwijdingsscholen?

Antwoord: Het ligt er aan, welk soort van inwijdingsscholen u bedoelt. Maar er zijn er inderdaad vele, die juist dit doel nastreven. Een geheime school, of inwijdingsschool, kan zich namelijk meerdere doeleinden stellen. Eén daarvan kan zijn de mens te maken tot een eenheid van stof en geest, die dan in de Schepping een perfecte verwerkelijking van het doel van de Schepper betekent. Daarnaast kan een dergelijke school ook een poging betekenen de geest zodanig vrij te maken van de stof, dat zij deze kan domineren en zo, ongeacht stoffelijke omstandigheden, haar eigen bewustwordingsproces - volgens eigen wensen - door kan maken. Een derde doel kan zijn de materie zó te leren beheersen, dat hierdoor voor zowel stoffelijke als geestelijke ervaringen een zo goed mogelijk klimaat wordt geschapen. Nu laat ik de zogenaamde kennisscholen nog buiten beschouwing. Dezen trachten voornamelijk de kennis van de deelhebbers te vergroten, ongeacht de praktijk. Ook bestaan er z.g. lichaamsscholen. Hierbij wordt de beheersing van het lichaam primair gesteld, terwijl men eerst in aanvullende scholen tracht de geest hiervan ook gebruik te laten maken. Ten laatste bestaan onder de naam "geheimschool" ook nog bepaalde magische scholingen. Hier onderwijst men het beheersen van bepaalde geestelijke en astrale factoren, om zo de leerlingen in staat te stellen eigen doeleinden

- ongeacht of dezen geestelijk of stoffelijk zijn - op aarde beter te verwerkelijken. Er zijn dus onder deze naam nogal wat variëteiten mogelijk. Ik gaf natuurlijk alleen maar een verdeling in hoofdgroepen. Een school kan dus in haar onderrichtingen zeer eenzijdig zijn. Toch zal zij soms juist hierdoor aan haar doel kunnen beantwoorden. Maar een dergelijke school heeft alleen zin voor degene, die in een dergelijke eenzijdigheid vrede en geluk kan vinden. Het staat aan de mens zelf hierover te oordelen. Streven naar eenheid tussen stof en geest hoeft dus niet het doel van elke geheimschool te zijn. Wel mogen wij zeggen dat, ongeacht de scholing, dit het doel van elke geestelijke bewuste mens moet zijn. Overigens mag ik er op wijzen, dat geen enkele feitelijke beleving mogelijk is, zonder dat de emotie hiermede tevens in verband staat. Doch zelfs alleen al het leren van nuchtere feiten kan een bevrediging wekken, die als een emotie van bepaalde graad kan worden omschreven. Nu geef ik het woord over aan de volgende spreker. Goedenavond.

REALISME IN DE KUNST

Goedenavond vrienden.
Wat is het tweede onderwerp van deze avond?

Reactie: "Realisme in de kunst".

Antwoord: Oh well, that's something... Realisme in de kunst. In de eerste plaats moet dan wel worden vastgesteld, dat kunst in verschillende richtingen uiteen valt. Deze omschrijven niet alleen de vorm, maar ook het streven en denken.

Er zijn naar mijn mening drie hoofdrichtingen. Naturalistische richting. Dit betekent vaak een poging zoals op een foto precies het aanschouwde weer te geven. Volgens mij mogen wij dit soort realisme ternauwernood kunst noemen. In de oude tijd was deze vorm natuurlijk wel nuttig. Je meisje kon jou wel geen foto geven, maar dan kreeg je tenminste nog een schilderij van haar. In de moderne tijd bestaat er geen behoefte meer aan deze vormgebonden wijze van realistische weergave. Het realisme in de kunst is dan ook hoe langer hoe meer geworden tot een nog herkenbaar weergeven van vormen, waarbij gelijktijdig de inhoud van de vorm, volgens de beschouwer, zoveel mogelijk wordt geopenbaard. De juiste vorm zal hierbij steeds weer de vorm zijn, waarin de kunstenaar iets kan beleven zonder daardoor te komen tot een weergave, die het onderwerp voor anderen onkenbaar maakt. Je kunt naturalistisch tekenen of schilderen en toch een vrouw weergeven in een vorm, die niet helemaal overeenkomt met de werkelijkheid. Geen cheesecake art ook. U weet niet, wat dat is? Het bestaat uit het tekenen - of schilderen - van mooie meisjes in zo natuurlijk en aantrekkelijk mogelijke vorm en kleur. Meestal met de bedoeling, dat iemand daarover wat zal gaan zitten dromen en dan kousen van een bepaald merk koopt, of misschien zelfs een car. Hier gaat het dus in de eerste plaats om het wekken van een illusie, die zeer kunstig kan zijn, maar toch geen werkelijke kunst meer is. Ook dit kan ik moeilijk nog realisme noemen, omdat men in de eerste plaats streeft naar het weergeven van stoffelijk uitgedrukte droombeelden. De juiste vorm van kunst mag de lijnen rustig wat grover maken dan de natuur deed, maar rustig het geheel een beetje vertekenen. Toorop was bv. in staat om in zijn bekende houtskooltekeningen met grove lijnen en zonder de vormgeving van de natuur geheel te volgen een toch naturalistische voorstelling te wekken. Zijn weergave sprak geheel tot de beschouwer en wekte de indruk van persoonlijkheid, innerlijk en geschiedenis.

Wanneer men mij een donker vlak laat zien met wat lichte streepjes en wat pimpelpaarse pikkeltjes onder de titel "Air battle over England" dan zegt mij dit niets. Het doet mij hoogstens denken aan een tube verf, die de mazelen heeft gekregen. Dit heet dan expressionisme. Wanneer men enkele vormen desnoods schematisch weergeeft, kan dit aantonen, hoe de schilder een slag boven Engeland heeft ondervonden. Ik denk bv. aan de schaduw van een vliegtuig met daaronder het los brekende vuur van de afweer. Voor mij hoeft de vormgeving helemaal niet de werkelijke vorm van het vliegtuig en de positie daarvan bij een aanval weer te geven, wanneer de indruk maar wordt gegeven van de inhoud van een dergelijke aanval. Ondanks de soms impressionistische elementen in een dergelijke weergave, noem ik dit realisme.

Ongeveer 20 jaar geleden heb ik een grote tentoonstelling gezien van de Royal Academy of Arts. Daar waren schilderstukken bij onder de naam van naturalisme, die niet om aan te zien waren. Op één ervan staat een dame met een sluier, die heel zedig nog net laat zien, wat je eigenlijk niet mag zien. Zij reikt naar een boom, die er uitziet, of hij van sponsrubber gemaakt is. Dat heette dan "Diana in the Woods". Met evenveel recht had er onder kunnen staan: "Klaar voor de slager". Het was geen realisme meer, maar gewoon een trachten om met bestaande vormen de leegheid van de schilder te bedekken. De enigen, die dat in mijn idee zouden kunnen kopen, zijn mensen die geen lastige vrouw hebben en een waardering voor vrouwelijke vorm zonder geest. Op diezelfde show zag ik een portret van een oudere dame. Zijzelf was, naar ik hoorde, er erg boos over, want je kon de rimpeltjes zien op haar gezicht. Maar als je even daarnaar keek, dan zag je opeens, die dame mag dan oud zijn, maar zij heeft nog steeds ondeugende gedachten... De kunstenaar had ook haar personality uitgedrukt en haar gedachten in een naturalistische weergave van haar vorm. Dat was voor mij nu grote kunst. Een stilleven met een gekookte kreeft en een stenen pot deed mij denken aan het uithangbord van een visrestaurant. Een ander klein stukje toonde de drie bekende aapjes, gesneden uit jade. Die zaten samen naast een grote tabakspot. Wanneer je daar langer naar keek, kreeg je de indruk dat pa klaarstond om een pijp te stoppen. Toch werd hij niet getoond. Die kamer leefde. Dat noem ik kunst. Voor de doorsneemers, meen ik, zal een herkenbare vorm nog steeds noodzakelijk blijven om contact te krijgen met de gedachte, die de kunstenaar uitbeeldt. Op het ogenblik, dat hij in deze vorm gevoels- en probleemwaarden weet te leggen, waardoor dat kunstwerk niet alleen maar een punt van beschouwing wordt, maar een beleving, meen ik te mogen spreken van kunst. This is not so much a lecture as an opinion.

Vraag: Hoe beleeft u kunst aan uw kant?

Antwoord: Bij ons zijn er geen kunstenaars meer die zich bezighouden met het weergeven van een paar mannetjes of vrouwtjes, of een oude tabaksdoos. Vergelijkbaar hiermee, bij ons is kunst het maken van een compositie uit gedachten. Dit komt dan dichterbij de kunst van abstracte schilders. Het is als het ware een groeperen van gedachten, die zich tonen als allerlei kleurtjes van verschillende grootte, die samen toch één geheel vormen. Bij ons berust de naturalistische wijze van weergeven op zien. U tekent een engel met twee grote vleugels, zo iets van the first air force of the creation, de Schepping. Wanneer wij hetzelfde moeten weergeven, tekenen wij eerder een kolom van licht. We nemen als het ware een nevel, daarin breng je licht van verschillende kleuren die naar boven trekken. Dat is voor ons het beeld van een hoge geest die u wel engel noemt. Dit hangt af van de sfeer.

Wanneer wij ons stoffelijk uitdrukken op deze wijze door een medium, dan ziet u wel eens van die heel eigenaardige bloemen. Dan proberen deze schilders dus in stoffelijke waarden een synthese te geven van wat een werveling van krachten in hun sferen voor hen is. Maar voor iedere beschouwer kan zij een enigszins een andere bloem betekenen. Wij zien de wereld ongeveer als een piloot, die te hoog stijgt zonder oxygene. Hij duizelt, wordt een beetje dronken en ziet de wereld opeens als een samenspel van allerlei kleurtjes. Wanneer je bij ons verder stijgt, verliest op de duur zelfs elke kleur zijn betekenis. Wat kunst is in een heel hoge sfeer, kan ik u niet anders beschrijven dan een wit vlak in wit licht. De wijze van wit-zijn geeft dan toch nog weer uitdrukking aan een gedachte die in een dergelijke sfeer van Licht kan bestaan.

Reactie: Dat moet u eerst kunnen verwerken en zien om het te begrijpen.

Antwoord: Wanneer u in die sfeer bent, kunt u het zien en begrijpen. Vóór die tijd lukt u dat toch niet. Het belangrijkste van alle dingen lijkt mij dan wel dat je voor jezelf je eigen wereld en alle mogelijkheden die daar bestaan, weet te gebruiken om zo alle geestelijke waarden, die je hier nog begrijpen, beleven kunt, ook te bereiken. Wat heb je eraan om verder te zoeken? Ik had in de oorlog een kameraad, die ons alles wist te vertellen over Parijs. Daar liep hij warm voor. Hij wist waar je het beste kon eten en waar je de beste Pernod kon drinken, maar hij had nooit tijd om eens gezellig met ons uit te gaan. Hij was nooit in Parijs geweest en hij is er nooit gekomen. Hij heeft veel gemist op die manier.

Zo gaat het ook op aarde, wanneer je je druk gaat maken over de sferen, zodat je je eigen wereld vergeet. Wanneer je door wilt dringen boven de eigen wereld, probeer dan in de eerste plaats aan te voelen. Daardoor krijg je een veel beter begrip van wat een andere wereld betekent dan wanneer je alles weet, wat er in zo'n sfeer bestaat, terwijl je het je toch niet geheel voor kunt stellen. Ik heb medelijden met mensen, die verwrongen denken. Een dergelijk gevoel

krijg ik wel eens, wanneer ik zie, hoe u zich krampachtig probeert bezig te houden met alles, wat er in onze wereld te zien is, zonder dat er ook maar een mogelijkheid bestaat dat u daarvan een juiste voorstelling zult kunnen krijgen. Als leven, zien, horen, al heel andere functies worden dan welke u onder die namen kent, hoe wilt u dan begrijpen of weten, wat onze wereld precies is? Vergelijking: Wanneer je opstijgt met een vliegtuig, stijg je van een donkere aarde omhoog, voor de zon opgaat. Je komt boven de wolken. Die zien er dan uit als een zee van zilver met kleuren. Daarboven zie je de zon komen. Dan heb je een ogenblik een gevoel, alsof de hele oneindigheid van jou is. Je voelt je verloren in een andere, ongewone wereld. Maar die wereld is vol schoonheid. Wanneer je dit weet te doorvoelen, dan hoef je niet naar vormen meer om te zien, dan weet je. Het heeft geen zin om naar vormen en vergelijkingen te zoeken. Dat zijn de ogenblikken, dat je jezelf tot dicht bij God gevoelt. Piloten en soldaten zijn in de oorlog meestal niet direct vrome mensen, maar op zo'n ogenblik ben je vromer dan alles, wat er binnen een kerk te vinden is. Dan lijkt het, of je heel de Schepping in je twee handen kunt dragen, maar beschrijven kun je dit niet. Wanneer je binnen jezelf een stemming kunt vinden, die weergeeft, wat je beleeft, heb je eigenlijk het goede gevoel te pakken. Een dergelijk beleven is wel de grootste rijkdom die je op aarde kunt bezitten. Het is niet beschrijfbaar, het heeft geen vorm, het is alleen maar een manier van werkelijk bestaan, die je je voor een kort ogenblik realiseert.

Vraag: Wanneer een modern kunstenaar een ellips vertekent met een punt en een voetstuk scheef, zonder te weten waarom, is dat dan alleen om de nabootsing te vermijden?

Antwoord: Niet alleen dat. Wanneer je in deze wereld nu leeft en je moet iets weergeven, dan zijn er een paar punten die wel erg belangrijk zijn. Alles moet in het heden een begin en een einde hebben. Oneindigheid, die de ellips betekent, is nu niet direct aantrekkelijk onder de huidige condities. De mens van heden zoekt naar een klein beetje houvast in de wereld. Vandaar, dat menig kunstenaar zijn ellipsen en cirkels wat vertekent. Hij kan, of wil, in zijn kunst geen perfecte uitdrukking van vormen geven, omdat de wereld te onvolmaakt, te onrustig is daarvoor. Op het ogenblik, dat hij een perfecte weergave van vormen bereikt, moet hij liegen omtrent zijn wereld. De wereld is vol onrust en zenuwspanningen. De artiest is meestal een gevoelsmens. Hij voelt meestal de dingen meer aan, dan dat hij ze doordenkt. Wanneer hij een voetstuk bv. zo vertekent, dat het haast lijkt of de boel om moet vallen, dan doet hij niet veel anders dan uitdrukken, dat zijn wereld alle stabiliteit mist, dat zijn wereld even wankel aanvoelt. De onvolmaaktheid van de dingen, de dreiging, die tegenwoordig overal achter verborgen ligt, kun je op deze manier nog het beste weergeven. Een werkelijke artiest wordt van binnenuit tot zijn scheppen gedreven en zal zo zijn hele wereld in elke schepping opnieuw trachten weer te geven. Wanneer hij de ondergang gedachte beleeft, die in alle wereld schijnt te bestaan, hoe kan hij dan nog een evenwichtig landschap schilderen? Of het wordt een fantasie, of het wordt een dreiging. Hoe kan een mens in volmaakte vorm weergeven, wanneer hij gevoelig is voor het verwrongene dat de meeste mensen in deze dagen hebben? Dan worden de beelden vanzelf hoekig, verwrongen. Alleen zó kan worden weergegeven, wat de mens van tegenwoordig van binnen is.

Reactie: Maar de meeste mensen begrijpen het niet, nemen het niet aan.

Antwoord: De mens verlangt altijd alles, behalve de werkelijkheid. Adam en Eva hadden elkaar en nog een paradijs. Wat wilden zij hebben? Een appel! De meeste mensen verlangen niet naar de werkelijkheid. Zij zijn er bang voor. Zij verwerpen veel van de moderne kunst, omdat het hen herinnert aan een wereld, die zij wel kennen, maar die zij liever willen vergeten. Hun oordeel stamt meestal uit onbegrepen onbehagen. De meeste moderne mensen worden door de moderne kunst teveel herinnerd aan de wankelheid van de schijnwereld, waarin zij leven. Zouden zij daarom niet verwerpen? Over het algemeen vindt men het oude mooier. Het mooie was vakmanschap, geen kunst. De beelden waren al te vaak aangepast aan hetgeen de klant verlangde, niet aan hetgeen de kunstenaar zelf beleefde.

Het tegenovergestelde van dit snobisme vinden wij tegenwoordig in de verering van kunstmakers, die soms, ondanks hun techniek, wel eens iets weten te scheppen wat op kunst kan lijken. Dezen worden rijkelijk betaald. Niet om de werkelijke schoonheid van hun werken, maar omdat zij aan deze zucht tegemoet komen, zoals eens op een andere wijze veel van de klassieke schilders deden.

Vraag: Hoe komt het, dat de jeugd moderne schilders beter begrijpt dan de oudere mensen?

Antwoord: Waarschijnlijk omdat zij als kinderen van deze tijd hun problemen hierin herkennen, hun ogen en verstand gebruiken en minder geven om hetgeen de experts zeggen.
Goedenavond. (Verkort en in de Nederlandse taal overgebracht)

ESOTERISCHE VERHALEN

DE LEGENDE VAN DE ALPENROOS

Goedenavond vrienden.

Vandaag zullen wij ons bezighouden met de esoterie. Daarbij grijpen weer naar het verhaal als illustratie. ik zou u graag "de legende van de alpenroos" willen vertellen, die, zoals u weet, tegenwoordig bloeit hoog op de alpenweiden, waar de zon helderder schijnt en de stilte gevangen wordt in de wanden van de bergen rondom. Maar dat is lang niet altijd zo geweest, want er is een tijd geweest, dat de alpenroos als vele bloemen bloeide, waar de mensen hun woningen bouwen. Zij woonde in de tuinen en droomde in de bossen. Overal vond zij vertier, maar ook gevaar. Het werd door kinderen geplukt, door mensen uitgegraven en in een pot gezet, tot het zich begon af te vragen: "wat is het doel van mijn leven?" Zij kon het antwoord niet vinden. "Hier niet", sprak zij tot zichzelf. Toen de herfst kwam en het zaad werd opgenomen door de wind, trok het de hellingen op. Daar groeide het tussen de stenen aan de voet van de bergen en het leven was daar bitter. De bloem werd treurig en sprak tot zichzelf: "waarom bloei ik eigenlijk hier, waar zoveel stenen en zo weinig vreugden zijn?" Toen de herfstwind weer kwam, werd het zaad dan ook hogerop gedragen. Jaar na jaar steeg de alpenroos, sprekend in het voorbijgaan met de gentiaan, wachtende tot de wind haar eindelijk omhoog droeg, tot op de grote stille weiden, waar de lente laat komt en waar het leven vrede is. Daar eenmaal gekomen voelt zij zich thuis. Daar, waar in de zomer de klokken van de koeien klinken als een eeuwigdurend Angelus, waar de winter sterk is, koud en trots, daar waar de wolken soms voor een ogenblik op de aarde uitrusten van hun tochten, daar wilde de alpenroos wonen. "Hier in deze stilte vind ik mijzelf weer en de vreugden van de schepping zijn mij hier gegeven."

De esotericus bevindt zich vaak in een gelijksoortige positie. Hij begint met overal op aarde te zoeken. In boeken vindt hij kennis, hij leeft en schrijft zijn stellingen in geschriften op. Maar langzaamaan wordt hem het leven ondragelijk. Dan vraagt hij zich af, wat voor nut dit alles heeft. Dan spreekt hij over de waarheid en schrijft zijn diepzinnigste gedachten op, maar wat blijft er van over dan een enkel "bon mot", een wijsgerige uitspraak misschien in een of ander dagboek? Dan gaat hij zoeken in waarden van een geloof. Hij probeert het bovennatuurlijke te accepteren en te beleven. Maar die bodem is te karig, want de esotericus is in wezen een denker. Denkende vraagt hij zich steeds weer af, of dit voor hem voldoende is. Is het antwoord "neen", dan trekt hij verder, verwerkt steeds meer leerstellingen, tot hij bij het abstracte denken belandt. Dan zegt hij tot zichzelf, dat hij ook daar geen vrede gevonden heeft, maar naar stellingen vraagt hij niet zoveel meer. Hij stijgt verder tot hij in zich het gevoel van vrede kent, dat niet meer op rede berust en niet bereikt kan worden langs de weg van beredenering. Verder kan hij dan niet meer stijgen in dit leven. Maar dit innerlijk geluk en deze innerlijke vrede zullen de kracht geven om later, herboren in andere wereld, verder te streven tot het doel van alle Zijn gevonden is en het zoeken ten einde komt. Zo ging het ook.

DE VLINDER DIE MET DE STORMWIND SPEELDE

Er was een vlinder, die in de zoete middagstilte van bloem tot bloem wiekte om zich de nectar te puren. Als zij verzadigd was, danste zij met de zonnestralen. Maar het leven leek haar op de duur te zoetelijk, te beperkt. Toen alle dieren zich voor de grommende donder wilden verschuilen en voor de regen die zou gaan vallen, vloog de vlinder omhoog tot boven de toppen van de bomen. Zo hoog was zij maar zelden geweest. Zij wilde zien, of er in de wereld niet iets beters was dan de rust van de middag. Zij zag de stormwind aankomen, groot en grauw, met bolle wangen en bulderend geweld. De vlinder vroeg hem: "Ben jij het leven?" "Nee, maar als je het leven zoekt, zal ik je wel verder dragen". Heen en weer werd de vlinder geslingerd, naar alle

kanten tegelijk soms. Onder haar lag een wijde zee, maar de wind droeg haar verder en verder. Eindelijk was ze zo moe, dat zij, gebroken, haar vleugels wilde vouwen en neer dwarrelde als een dood blad. De storm riep haar met een laatste gierende kreet een "vaarwel" toe. Lang lag de vlinder ergens op een weide, tot de zon haar wakker kustte en het vervliegen van de parelende dauw haar herinnerde aan de korte dagen van leven, die haar nog bleven. Daarom danste de vlinder weer met de zonnestralen en puurde zij nectar. De bomen en bloemen waren andere, maar toch was alles hetzelfde. Toen wilde de vlinder doordringen in de spiegeling van het water, waarin de hemel begraven ligt. Maar het water kaatste haar terug, want zij was te klein en te licht om te kunnen zinken. De vlinder bleef denken en denken. Op een nacht probeerde zij op te vliegen naar de zilveren maan. Maar haar vleugels konden haar niet dragen. De dagen vergingen en de vlinder werd het kil en droef te moede. Zij zocht een stengel, een grashalm als rustplaats uit. Met hakende pootjes klampte zij zich vast, vouwde haar wieken dicht en droomde. Toen de morgen kwam, was de vlinder dood. Maar een kleine vonk van licht dwarrelde omhoog. Verder dan de maan en de sterren, tot in het rijk der onsterfelijkheid. Want niet in het bereiken ligt de werkelijke inhoud van het leven, doch in het zoeken, want slechts wie zoekt, vindt de werkelijke vrede.

Wanneer je op aarde leeft en soms voor een enkele keer de lichtende sferen als een werkelijkheid rond je ervaren kunt, dan zoek je die altijd weer als het hoogste geluk. Maar meestal kun je het niet vinden. Je speelt wat met woorden en gedachten, je neemt maatregelen en wilt misschien zelfs je leven veranderen. Wanneer levensstormen je dan opnemen, wordt je steeds weer terug gebracht in hetzelfde leven, zie je alleen maar weer dezelfde mogelijkheden, dezelfde vreugden en dezelfde plichten. Een mens moet leven als mens, ook wanneer hij streeft naar de hoogst innerlijke waarden, wanneer hij zoekt naar de hoogste God. Alleen wanneer de mens in zijn streven sterk blijft, altijd weer sterk blijft in het zoeken naar het hogere, kan hij eens omhoog stijgen: een lichtende geest, bevrijd van alle stoffelijke banden, begrijpende de werkelijkheid, die misschien nog het meeste lijkt op het sprookje van

DE ZEVEN ZALEN

in een paleis. Wie binnentrad in de eerste zaal vond deze rood als vermiljoen, vol weelde, vol zware geuren. Daar dansten de edelen en maagden met elkaar. Daar heerste gelach en vreugde, elke dag opnieuw. Rijkelijk vloeide de wijn die rood was en zwaar als bloed. Wie in deze zaal was kon kiezen. Vele deuren kwamen erop uit. Een ieder moest die zaal doorgaan. Velen, moe geworden, kozen zich een witte deur. Zij kwamen in een enorme zaal waarin samenvloeiden de witheid van meubels, van wand en kleed, tot een besneeuwde wereld. Die witheid was verblindend, die witheid wekte bedroevend. Wanneer enige tijd was voorbij gegaan, vluchtten zij terug naar de zaal van het rode, volle leven. Terug gingen zij, om weer een ogenblik werkelijk te kunnen bestaan. Werden zij moe, dan kozen zij een andere deur, de groene deur bijvoorbeeld. Wie deze doorschreed wandelde in een tuin, waarin het groen van het gras gemaakt scheen van gesneden smaragd en de bomen glinsterden in een veelheid van groene tinten, alsof zij deel uitmaakten van het palet van de wonderlijkste schilder aller tijden. Ook daar werd de stilte en de vrede langzaam beklemmend. Het eens frisse groen scheen te verwelken. Bomen lieten hun blaren vallen en de tuin was een ogenblik een treurig dof bruin. Dan vluchtten zij die zich hier hadden vertreden weer terug naar de rode zaal om te dansen en te zingen. Sommigen namen, uit louter misnoegdheid, wanneer de vermoeidheid hen weer overmeesterde, de zwarte deur. Dan traden zij in een duisternis zonder einde. Wanneer zij een ogenblik licht maakten met hun eigen middelen, zagen zij nu niets dan zichzelf, weerkaatst in een oneindig schijnende reeks van spiegels, die in de duisternis verborgen waren, als een vervloeking van de onderwereld. Het duurde vaak lang voor dat zij uit de duisternis de deur van het rode leven weer terug konden vinden. Maar uiteindelijk konden ook zij weer terugkeren en dansen, lachen en zingen in de wereldzaal, zo rood als bloed, in dat vertrek dat vol was met al wat de zinnen kon verheugen. Anderen kozen misschien de blauwe deur. Dan stonden zij in een grote ledige kerk, waarin geheimzinnig een orgel preludeerde. Daar droomden zij dan van allen die zij gekend hadden, droomden van een oneindigheid, die slechts begrensd werd door het lichtende spoor van de sterren langs de hemel. Maar hun weg voerde niet ver genoeg. Wanneer zij ontwaakten en zochten naar de plaats, waar het altaar moest staan, dan bleken zij voor de deur te staan en stonden plotseling verbluft opnieuw in de warreling van de rode zaal.

Na lang zoeken vonden zij dan misschien de kleine deur van zilver, een zilveren zaal ligt daarachter. Maar het zilver is nooit vast als metaal. Eerder vliedend als het licht van de maan, steeds zijn wezen en vormen veranderend. Een zaal, die vol was van wondere bekoring. Lang vertoefden de gasten daar, schouwende naar het spel van zilveren fontein en luisterend naar de zilveren klanken, die door de hemel schijnen te ruisen. Sommigen keren ook uit deze zaal terug, want ook hier ligt niet de volmaaktheid. Dan zoeken zij lang te midden van het rode rumoer, tot zij de toegang vinden van de gouden zaal. Die deur is klein en onaanzienlijk. Maar wie haar doorschrijdt, staat in een ruimte van geweven zonnestralen. Daar klinkt de zang van een vogel, daar fluisteren de bloemen te midden van het levende goud, daar vertellen de wateren over hun loop en tekenen de werelden het lied van hun ontstaan en ondergang, daar zingen de hemelen over een verleden, toen er nog geen aarde was en spreken de verre sterren reeds over tijden dat er geen aarde meer zal zijn. In dit geweven levend goud dromen zij dan weg, de bezoekers. Zij zoeken eerst nog zichzelf, speuren naar een schaduw, een schim, naar een werkelijkheid, die zij met hun denken kunnen omschrijven en bevatten.

Als ook deze laatste rest van werkelijkheid hun versterft, blijven zij alleen in een gouden licht, dat alles doordringt. Zo leren zij daar de vrede des harten kennen. Wie daar gaat, komt niet meer terug. Want in die zaal troont de vorst, uit wie dit slot is gemaakt, daar aanschouwen zij de vorst die kasteel en kasteelheer tegelijk is. Hem ziende, worden ook de gasten tot stralen van gesponnen goud, trekkende als zonnestralen door de ruimte, overvol van geluk, wenkende tot anderen, alsof zij ze zeggen willen, "Kom toch. Hier is de werkelijke verlossing, de werkelijke vrede".

Het leven is ons een bloedrode zaal. Wij keren tot de aarde, worden meegesleurd in de wervelende dans naar het zoeken van bezit, van liefde en drank en genot, van leed misschien en pijn. Wij vluchten weg, ieder op onze eigen manier. Wij zoeken het in de bleekheid van de onschuld. Een wereld verward in vorst en sneeuw. Het is er te kil, wij kunnen er niet in leven, wij keren terug. Misschien zoeken zij het in het duister van het al verwerpen. Zichzelf steeds ziende, worden zij zichzelf tot kwelling en keren terug. Hoe vaak moeten wij niet terug keren, omdat onze keuze van de weg niet juist was. Maar altijd staat het leven bereid om ons te ontvangen. Wanneer ons verlangen groot genoeg is geworden, wanneer wij genoeg begrijpen en weten van al wat rond ons als mogelijkheid bestaat, dan vinden wij ook misschien de kleine gouden deur, die ons leidt tot de kern van het bestaan, waarin de mens tot kracht wordt en de kracht tot de stem van God wordt. Dit is de kern van ons bestaan in het leven. Hier is de vervulling van alle tijden gelegen, maar wij zoeken vanuit het rode leven naar deze bevrijding. Het hindert niet, wanneer wij ons in een deur vergissen. Laat ons rustig dwalen in de tuinen van een zomerland. Laat ons zelfs desnoods de bittere smart meemaken van de duisternis, waarin alleen het Ik zich nog spiegelen mag. Wij keren terug, altijd weer, totdat het kasteel van de Schepping leeg is, tot dat alle gasten op het bal des levens door de kleine deur zijn gegaan en gevonden hebbend, meer dan leven: de eenheid met het werkelijke zijn.

Vrienden, er is ons allen veel gegeven. Zo onnoemelijk veel, dat het moeilijk is onze schatten te tellen, maar wij vluchten er meestal van weg, opdat wij niet zien wat wij bezitten. Niet zien wat ons gegeven wordt, maar alleen menen te mogen zien, wat ons onthouden wordt, datgene, wat niét van ons mag zijn. Zijn wij daarin geen dwazen? Is voor ons dan de roes noodzakelijk. Is de esoterie dan voor ons een ontvluchten aan de werkelijkheid? Dat mag het nooit worden. Wanneer wij de werkelijkheid van het leven willen ontvluchten in de esoterie, dan raken wij verdwaald in een wereld vol waan, een wereld vol van vreemde dreiging. Zoeken wij echter de zin van het bestaan voor onszelf, trachten wij inhoud te geven, zelfs reeds in de rode zaal, aan al wat wij doen, dan is voor ons de gouden poort de oplossing en de beloning van ons leven. Wie echter andere wegen zoekt en denkt, dat er dan voldoende verdoving is voor de stem der eeuwigheid die in ieder spreekt, zal het gaan als

DE MAN DIE BINNENDRONG IN DE TEMPEL VAN HET AFGODSBEELD

en meende rijk te worden, want het beeld had als oog een robijn van onmetelijke waarde. Voorzichtig zocht hij zijn weg. Tot zijn ontsteltenis bemerkte hij, dat, waar hij zijn voeten had gezet, de bodem wegzonk, zodat hij niet meer terug kon keren. Toch meende hij nog de rijkdom

te kunnen winnen, zijn droom tot werkelijkheid te kunnen maken. Hij zag sissende slangen voor zich, die de bewakers waren van de heilige schat. Hij was kundig en wijs, zodat hij aan hen wist te ontkomen. Wijs was hij, zijn enige dwaasheid was een honger naar bezit en rijkdom. Hij betrad de treden van het altaar, doch de treden wentelden onder zijn voeten en werden tot scherpe messen, die zijn voeten kwetsten. Verder ging hij. Eindelijk omhoog geklommen, menende al gewonnen te hebben, bemerkte hij dat de robijn alleen maar een stuk gekleurd glas was, waarin een enkele lichtstraal soms speelde.

Zo gaat het ons, wanneer wij menen het Al tot ons eigendom te kunnen maken. Dit is onmogelijk. Wij kunnen het Al noch bezitten noch regeren. Wij kunnen er slechts deel van zijn. De dwaas in de tempel stierf aan zijn streven. Niemand weet, of het gif is geweest of de val op de vloer die door trappen van messen was omgeven. Misschien brak ook zijn hart van teleurstelling. Priesters hebben hem weggedragen, niemand weet waarheen. De mens, die zoekt de dingen in het leven te beheersen, doch niet zoekt tot eenheid daarmee te komen, zal het even zo vergaan. Want rusten zal hij in de duisternis, tot hij eens herboren, stijgt tot leven om opnieuw een keuze te maken tussen zijn doel en het streven naar meesterschap. Niets heeft werkelijke waarde, behalve het gouden Licht, dat Gods wezen is en waarvan wij deel zijn. Al het andere is begoocheling. Gods kracht alleen is ons een blijvende werkelijkheid.

Vrienden, goedenavond.